

SEPTEMBER 2015

Openbaar onderzoek en infomarkt over de stedenbouwkundige vergunning voor het GGG Doelpolder

© Vilda - Yves Adams

In de gemeente Beveren wordt de Doelpolder straks ingericht als gecontroleerd gereduceerd getijdengebied. Op het ritme van eb en vloed zal Scheldewater de polder instromen en op termijn waardevolle natuur boetseren in de vorm van slikken en schorren. Die nieuwe natuur past in het SigmaPlan, dat Vlaanderen beschermt tegen overstromingen, en in de ontwikkeling van het havengebied Antwerpen.

Wat ging vooraf?

Vorig jaar kreeg je naar aanleiding van de kennisgeving over het milieueffectrapport (MER) onze eerste nieuwsbrief over de Doelpolder in de bus. Daarin kon je al kennismaken met het inrichtingsplan voor het gebied. Aan de hand van de opmerkingen en adviezen die tijdens de kennisgevingsfase binnenliepen, stelde de overheidsdienst Milieueffectrapportage (Mer) vervolgens richtlijnen op. Op basis daarvan werd het project-MER opgesteld. Dat keurde de dienst Mer goed op 6 augustus 2015.

Volgende stappen

In oktober 2015 zal Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z) de stedenbouwkundige vergunning aanvragen. Die vergunning heeft de overheid nodig om de inrichtingswerken in de Doelpolder uit te voeren. Tijdens het openbaar onderzoek kun je de plannen voor de bouwvergunning inkijken en je opmerkingen of aanvullingen formuleren. Iedereen is ook welkom op de infomarkt van dinsdag 22 september 2015. Die avond kun je kennismaken met de inrichtingsplannen en bijkomende vragen stellen aan de projectmedewerkers.

Dorien Verstraete
Waterwegen en Zeekanaal NV

Laurent Vanden Abeele
Agentschap voor Natuur en Bos

Waarom natuur in de Doelpolder?

Door de Doelpolder in te richten als gecontroleerd gereduceerd getijdengebied (GGG) zal er zich zeldzame, Europees beschermde getijdennatuur ontwikkelen. Bovendien beveiligd het GGG de regio in de toekomst beter tegen overstromingen. De nieuwe inrichting past zo in twee projecten van de Vlaamse overheid: het Sigmoplan en de Ontwikkeling Havengebied Antwerpen.

Veiliger en natuurlijker Vlaanderen

De Schelde en haar zijrivieren staan tot ver landinwaarts onder invloed van het getij van de Noordzee. Bij extreme weersomstandigheden kan dat leiden tot gevaarlijk hoge waterstanden. Met hogere en stevigere dijken en een ketting van overstromingsgebieden beschermt het Sigmoplan Vlaanderen tegen overstromingen. Tegelijk blaast het verschillende vormen van riviernatuur nieuw leven in. Ook in het GGG Doelpolder worden die doelstellingen gecombineerd: het gebied tempert de dynamiek van het getij en geeft tegelijk kansen aan Europees zeldzame natuurtypes.

Meer info over het Sigmoplan: www.sigmoplan.be

Robuuste natuur rond de haven

De invulling van de Doelpolder als natuurgebied past ook in het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) 'Afbakening zeehavengebied Antwerpen'. Dat GRUP bepaalt dat in de Doelpolder getijdennatuur moet komen én dat die natuurontwikkeling vooraf moet gaan aan verdere havenontwikkeling. Het havengebied behoort immers gedeeltelijk tot speciale beschermingszones voor Europees belangrijke leefgebieden, planten en dieren.

Om de Europese natuurdoelen te halen, richt de overheid eerst nieuwe, robuuste natuurgebieden in of breidt ze de bestaande natuur uit, in overeenstemming met het GRUP. Pas dan mag de haven zich verder ontwikkelen. Zo heeft die economische ontwikkeling geen negatieve gevolgen voor de waardevolle Scheldenatuur.

Meer info over de ontwikkeling van het Antwerpse havengebied: www.havenvandetoekomst-antwerpen.be

SAMENGEVAT

De Doelpolder zal deel uitmaken van een uitgestrekte natuurkern ten noorden van het havengebied Antwerpen. Dat ruime natuurgebied moet Vlaanderen helpen om de Europese natuurdoelen voor de Linkerscheldeoever en het Schelde-estuarium te behalen. Ook voor de verdere ontwikkeling van de haven is het belangrijk om op korte termijn werk te maken van de natuurontwikkeling in het gebied. De bouwaanvraag en het aansluitend openbaar onderzoek zijn een volgende stap in het realisatieproces voor de Doelpolder.

© Vlada - Yves Adams

Welke natuur komt er binnenkort in Doelpolder Noord en Midden?

In het GGG Doelpolder zal geleidelijk getijdennatuur ontstaan. Die zeldzame, internationaal beschermde natuur wordt gekenmerkt door geulen, kreken, slikken en schorren. Zo is het een ideaal leefgebied voor bijzondere planten en dieren.

Wat is getijdennatuur?

Tweemaal per dag, op het ritme van de getijden, zal er via een ingenieuze sluisconstructie water in en uit het gebied stromen. Zo ontstaat er getijdennatuur met slikken en schorren, kreken en geulen. Die getijdengebieden van de Schelde zijn heel divers: er is de cyclus van eb en vloed, de overgang van zoet naar zout water en het samenspel tussen water, zand en slib. Het GGG Doelpolder zal uitgroeien tot een broed- en foerageergebied voor tientallen verschillende vogels, zoals de kluut, de visdief, de strandplevier, en mogelijk zelfs de kempahaan. De natte Doelpolder wordt ook een rust- en kraamkamergebied voor vissen.

Slikken

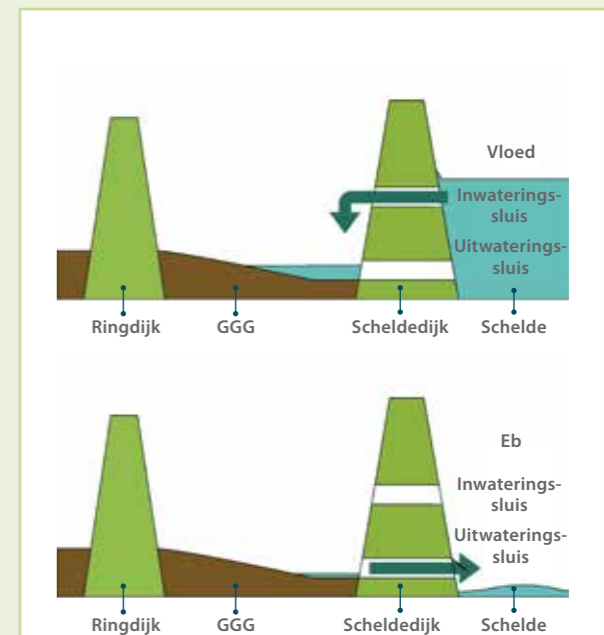
Slikken zijn de lagergelegen delen van de oever, die bij elke vloed overspoeld worden. In die overvloed van water kunnen bijna geen planten groeien. Wel krioelt het er van wormen, krabben en kreeftjes, voedsel voor allerlei watervogels en vissen.

WAT IS EEN GECONTROLEERD GEREDUCEERD GETIJDENGEBIED?

In de Doelpolder wordt getijdennatuur hersteld door een specifiek concept voor waterbeheer: het gecontroleerde gereduceerde getijdengebied (GGG). Twee keer per dag stroomt een hoeveelheid Scheldewater door een speciale sluis in en uit het gebied. Die gedempte getijdenwerking is ideaal om getijdennatuur te ontwikkelen binnen een lager gelegen polder.

Schorren

Bij elk getij laat het water een laagje slib achter in de slikken, dat op bepaalde plaatsen begint op te hopen. Als die delen boven de gemiddelde hoogwaterlijn uitsteken, spreken we van schorren. Hier groeien planten die een overstroming goed kunnen verdragen.

HOE WERKT HET?

Bij vloed treedt het GGG in werking. Door de inwateringssluis stroomt een beperkte hoeveelheid Scheldewater het gebied binnen. Zo reduceren we het getij en bootsen we de natuurlijke werking van een getijdengebied na. Het gebied wordt als het ware een onderdeel van het ecosysteem van de Schelde. Bij eb stroomt het water terug naar de rivier via de uitwateringssluis.

Hoe zal het GGG Doelpolder eruitzien?

Na de inrichtingswerken zal het landschapsbeeld in de Doelpolder helemaal anders zijn. Het wordt een waterrijk gebied met talrijke geulen, krekens en eilandjes: ideaal voor weidevogels.

Dit simulatiebeeld toont Doelpolder Noord en de toekomstige inrichting van Doelpolder Midden. Samen zijn ze zowat 300 hectare groot.

Nieuwe en verstevigde dijken

Rond het GGG Doelpolder komen **waterkerende dijken**. Die zullen voorkomen dat het omliggende gebied overstroomt. Sommige dijken bestaan al, maar moeten worden verstevigd, andere worden nieuw aangelegd.

Getijden boetsen geulenstelsel

Door de speciale **in- en uitwateringssluizen** in de Scheldedijk stroomt elke dag water in en uit de Doelpolder. Zo staat het gebied onder de invloed van de getijden, met dagelijks hoge en lage waterstanden. Geleidelijk ontwikkelen zich spontaan slikken en schorren.

In Doelpolder Midden zal het water een **geulen- en krekensstelsel** boetsen. Tussen de krekens ontstaan

eilanden, omringd door water. Verspreid in het gebied komen er 'vluchtplaatsen' voor eventuele grazers.

Het gebied **Doelpolder Noord** is al volledig ingericht als weidevogelgebied. Die invulling blijft behouden, al zullen regelmatige overstromingen het gebied verder vormgeven.

Behoud Brakke Kreek

De **dijk** tussen Doelpolder Noord en Doelpolder Midden zal worden afgegraven. De hoofdkreek (**Brakke Kreek**) blijft behouden. Plaatselijk wordt ze verbreed, zodat het water er vlot genoeg doorstroomt. Via **stuwjes** worden de krekens ten noorden van de Brakke Kreek ingericht als permanent water, zodat het gebied nog geschikter wordt voor weidevogels. Ter hoogte van het Paardenschor komt een **uitstromingsgeul**.

Legende

① Bestaande kreek - stilstaand water	Spontane ontwikkeling van slikken en schorren	Te behouden bestaande dijk
② Bestaande hoofdkreek - Brakke Kreek	Behoud bestaand grasland	Te verwijderen bestaande dijk
③ Nieuwe geul	Hoogwatervluchtplaats	Nieuw aan te leggen dijk
④ Te verbreden kreek	Broedvogeleilanden	Dijk in uitvoering
▲ Stuw	Te verruimen gracht	Diensttoegang
◀▶ In- en uitwateringssluis		

Doelpolder als deel van een uitgestrekte en Europees waardevolle natuurkern

Het GGG Doelpolder zal deel uitmaken van een uitgestrekte natuurkern tussen de Schelde, de Waaslandhaven en het Verdrongen Land van Saeftinghe. Daar liggen ook het Hedwige-Prosperproject van het Sigmaphan, Prosperpolder Zuid en Nieuw Arenbergpolder fase 1. Samen zullen de gebieden Vlaanderen helpen om de Europese natuurdoelen voor de Linkerscheldeoever en het mondingsgebied van de Schelde te behalen.

Natura 2000-netwerk

Om het voortbestaan van typische Europese planten en dieren te verzekeren, hebben de lidstaten van de Europese Unie samen een netwerk van waardevolle leefgebieden opgesteld: Natura 2000. Alle lidstaten hebben speciale beschermingszones aangeduid. Ook rond de Schelde liggen enkele beschermde Natura 2000-gebieden, zelfs een deel

van het havengebied Antwerpen behoort ertoe. Zo bevindt de Doelpolder zich in het Europese vogelrichtlijngebied 'Schorren en polders van de Beneden-Schelde'. Het is maar een van de gebieden op de Linkerscheldeoever die prioritair moeten worden ingericht om de Europese natuurdoelen voor het havengebied te behalen.

Een uitgestrekte natuurkern lokt veel meer verschillende soorten planten en dieren en is voor de natuur veel waardevoller dan versnipperde gebieden. Zo'n groot aaneengesloten gebied kan ook efficiënter worden onderhouden.

Veelzijdig natuurgebied

Om de natuurdoelen voor Doelpolder te verwezenlijken, moet het gebied rustig zijn. Doelpolder kan daarom niet zomaar worden opengesteld voor recreanten. Toch zullen omwonenden en bezoekers van de nieuwe natuur kunnen genieten.

De verschillende vogelsoorten die in het natuurgebied Doelpolder zullen neerstrijken, hebben nood aan een rustige omgeving, vooral tijdens het broedseizoen. Daarom zal de Doelpolder alleen tijdens de zomermaanden na het broedseizoen toegankelijk zijn voor recreanten, en zelfs dan uitsluitend onder begeleiding van erkende natuurgidsen.

Ruimte voor recreatie

De fiets- en wandelroutes die momenteel door de Doelpolder lopen, verdwijnen bij de omvorming van het gebied. De dijk rond het gebied biedt soelaas voor wandelaars en fietsers. Die zal voor hen toegankelijk zijn via een aantal knooppunten in de omgeving.

Erfgoedwaarden

De omvorming van poldergebied tot getijdennatuur zal het landschapsbeeld veranderen. De erfgoedwaarden van het historische landbouwgebied worden wel zo goed mogelijk bewaard. Zo blijft de lijnenstructuur van het polderlandschap behouden, net als enkele oude geul- en kreekrestanten. De Zoetenberm wordt behouden om zijn grote cultuurhistorische waarde. Deze dijk wordt bovendien lokaal versterkt om zijn waterkerende functie te verbeteren. De populieren op de Zoetenberm worden gekapt. De doorworteling van de dijk zou een veiligheidsrisico vormen. Bovendien gebruiken roofvogels hoge bomen als uitkijkpunt, en zouden ze zo de natuurwaarden van de Doelpolder kunnen verstoren.

SLOOP VAN LEEGSTAANDE GEBOUWEN

In het najaar van 2015 worden in Ouden Doel en Rapenburg tien leegstaande gebouwen gesloopt. Die bevinden zich in het toekomstige natuurgebied Doelpolder en verkeren in slechte staat. De Vlaamse overheid kocht ze eerder al aan en zal ze nog voor het einde van het jaar afbreken. Bij de werken wordt de hinder voor de omwonenden zo veel mogelijk beperkt. Achteraf worden de percelen ingezaaid met gras.

ONTEIGENINGEN EN BOUWAANVRAAG

Om de natuuromvorming uit te voeren, verwerft de Vlaamse overheid het hele gebied. In een latere fase zullen dus ook de andere gebouwen in het projectgebied worden afgebroken. De woningen en gebouwen blijven echter zo lang mogelijk in gebruik, totdat de inrichting van het natuurgebied van start gaat. Mogelijk kan dat zelfs nog even tijdens de werken. Er wordt wel voortgegaan met de bouwaanvraag om verdere vertraging van de natuurontwikkeling te voorkomen. Bovendien is het niet nodig om eigenaar te zijn van de gronden waarvoor een stedenbouwkundige vergunning wordt aangevraagd.

Verdere planning voor het GGG Doelpolder

Openbaar onderzoek

In oktober 2015 zal W&Z de bouwaanvraag indienen voor de werken aan Doelpolder Noord en Midden. Aansluitend organiseert de gemeente Beveren een openbaar onderzoek. Vier weken lang kun je de inrichtingsplannen voor Doelpolder Noord en Midden inkijken, er vragen over stellen en opmerkingen geven. Na het openbaar onderzoek worden de opmerkingen beantwoord en verwerkt. Daarna oordeelt Ruimte Vlaanderen of het de stedenbouwkundige vergunning kan verlenen. De plannen zullen tijdens het openbaar onderzoek ter inzage liggen op de dienst stedenbouw, Stationsstraat 2 in Beveren.

Je bent welkom op de infomarkt over de bouwaanvraag voor Doelpolder Noord en Midden. Die vindt plaats op **dinsdag 22 september 2015 tussen 17 en 21 uur in Ontmoetingscentrum Ermenrike, Tuinwijkstraat 66 in Kieldrecht**. Je krijgt er ook uitleg over de bouwaanvraag en de inrichtingsplannen voor Nieuw Arenbergpolder fase 1.

Stappenplan Doelpolder Midden

Al achter de rug

- Terinzagelegging kennisgevingsnota project-MER: **19 juni tot en met 18 juli 2014**
- Goedkeuring van het project-MER: **6 augustus 2015**
- Milieuhygiënisch onderzoek: **eerste helft 2015**

Lopende

- Bodemonderzoeken: het grootste deel is uitgevoerd **in de eerste helft van 2015**.

Nog voor de boeg

- Infomarkt: **22 september 2015**
- Aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning: **oktober 2015**
- Openbaar onderzoek bouwaanvraag: **oktober-november 2015**
- Archeologisch onderzoek: **2016**
- Grondwerken: **starten ten vroegste eind 2016 en zullen ongeveer twee jaar duren**

Sigmaplan
Ontmoet de Schelde

Verantwoordelijke uitgever:

Jan Hemelaer
Procesmanager OHA
Koning Albert II-laan 20 bus 2
1000 Brussel

Realisatie:

Pantarein

Drukwerk:

Artoos

